

VERSLAG van de hybride vergadering van de Financiële Audit Commissie van 14 juni 2023

Voorzitter:

Mevrouw drs. S. Kennedy-Doornbos (CU)

Aanwezig:

De heer drs. R. Strijk (gedeputeerde);

De heer H. Adriani (PvdA), de heer S. Berlijn (JA21), mevrouw A. Blekxtoon (Volt), de heer ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), mevrouw N. Flink (PvdA), de heer D. Gilissen (VVD), de heer I. el Hamdaoui (GroenLinks), de heer B. de Hartog (FvD), mevrouw M. Hoek (50PLUS), de heer M. Koren (CDA), de heer J.W. Langenbach (D66), mevrouw J. Matser (GroenLinks), de heer S. Nagtegaal (PVV), mevrouw A. Oude Luttikhuis (BBB), de heer T. Schipper (SP), de heer H. Wolting (ChristenUnie)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Mevrouw F. Beugelsdijk (griffier), de heer J.H.M. Luiks RA (Concerncontroller), mevrouw M. Koedijk (PwC), de heer S.J. (PwC), mevrouw D. Muda (Notuleerservice Nederland).

Opening en algemeen

1. **Opening**

De voorzitter opent de vergadering om 9.00 uur en heet iedereen van harte welkom. Er is bericht van verhindering ontvangen van de heer Travaille (Partij voor de Dieren) en de heer De Jong (Volt). Gedeputeerde Strijk en de heer Luiks (concerncontroller) zijn digitaal aanwezig.

2. **Vaststellen agenda**

De voorzitter deelt mee dat aan de agenda is toegevoegd een SB met betrekking tot de Meircirculaire. Vanwege de late toezending, zal gedeputeerde Strijk voorafgaand aan de bespreking een toelichting geven.

De agenda wordt verder ongewijzigd vastgesteld.

3. **Mededelingen**

De voorzitter heeft de volgende mededelingen:

- PwC heeft op 1 juni 2023 laten weten dat in het accountantsverslag één niet correct vermeld bedrag is aangepast. De juiste versie is te vinden op het SIS.

Mevrouw Blekxtoon stelt namens Volt voor om de adviescommissie met betrekking tot de werving van een nieuwe bestuurder voor de Randstedelijke Rekenkamer te laten weten dat de FAC de voorkeur geeft aan scenario 1 (een nieuw profiel opstellen en het openstellen van de vacature, de medewerkers van de Randstedelijke Rekenkamer hierbij te betrekken en een extern bureau de zoektocht naar een geschikte bestuurder te laten begeleiden) en mochten er nog overige aandachtspunten zijn, deze mee te nemen in het nieuwe profiel van de bestuurders.

De voorzitter concludeert dat de FAC daarmee instemt en de adviescommissie mandaat geeft.

4. **Verslag Financiële Audit Commissie van 10 mei 2023**

De voorzitter deelt mee dat de heer Adriana heeft laten weten dat hij niet gezegd heeft dat de gemeente Utrecht erop achteruit is gegaan bij eenzelfde exercitie vorig jaar bij het Gemeentefonds, maar dat de Utrechtse gemeenten erop achteruit zijn gegaan.

Mevrouw Oude Luttikhuis deelt mee dat bij de aanwezigen de heer Van Vuren ontbreekt.

De voorzitter concludeert dat het verslag wordt vastgesteld met inachtneming van bovenstaande wijziging en toevoeging.

5. **Termijnagenda en motielijst**

De heer Van den Dikkenberg stelt bij de termijnagenda voor om de toezegging over het oppakken van de P&C-cyclus bij de Jaarstukken 2020, de rondvraag van de heer Janssen van de vorige keer en de paragraaf in de Kaderbrief 2024-2027 over de P&C-cyclus, als één punt te beleggen bij de werkgroep van de FAC om samen met de organisatie tot een proces te komen.

De voorzitter concludeert dat niemand tegen dit voorstel is en dat het overgenomen wordt.

6 Rondvraag

Er is geen rondvraag ingediend.

Ter bespreking

7. SV Jaarstukken 2022

De voorzitter deelt mee dat mevrouw Koedijk een introductie zal geven en nader zal ingaan op het accountantsverslag en de accountantsverklaring. Zij benadrukt dat het hier gaat om een technische behandeling van de jaarstukken en dat de politiekinhoudelijke behandeling plaatsvindt in de vakcommissies.

Mevrouw Koedijk begint met de conclusie dat de accountant een goedkeurend oordeel heeft gegeven over zowel de betrouwbaarheid als de rechtmatigheid van de stukken en dat de accountant geen indicaties voor fraude of het niet naleven van wet- en regelgeving heeft geconstateerd. De nieuwe controleverklaring is uitgebreid met een paragraaf over fraudebeheersing en de financiële positie van de provincie. De accountant heeft geen opmerkingen over de risicobeheersing. Het weerstandsvermogen is ruim voldoende, zodat de continuïteit van de bedrijfsvoering niet ter discussie staat. In het accountantsverslag is ook iets opgenomen over het controleproces, dat in de vorige FAC aan de orde is geweest. Er zijn weliswaar een hoop verbeteringen te zien, maar het proces van de jaarrekening duurt te lang. De samenwerking met de organisatie is heel prettig en constructief, maar een aantal dossiers wordt niet goed aangeleverd, zoals de grondexploitaties en de niet uit de balans blijvende verplichtingen. Dit is zeker een aandachtspunt. Bij de bevindingen staat dat een fout is geconstateerd rondom de Europese Aanbestedingsrichtlijn van 1,6 miljoen euro. De fout is door de organisatie zelf vastgesteld, wat betekent dat de interne controles goed gaan. Er wordt echter maandelijks achteraf gecontroleerd en daarom is het advies van de accountant om die controle naar de eerste lijn te brengen en wat vaker Inkoop in te schakelen om dit soort fouten te voorkomen. Een belangrijk punt in de Jaarrekening 2022 is de verwerking van de gebiedsontwikkeling Hart van Heuvelrug. Gedeputeerde Staten hebben met toestemming van Provinciale Staten besloten om de daaraan verbonden grondexploitatie te splitsen in drie projecten. De accountant constateert dat die stelselwijziging terecht is dat die goed is verwerkt in de jaarstukken. De waardering en de parameters voor de toekomst zouden echter wat kritische bekeken moeten worden door de organisatie. De accountant is in het algemeen positief over de leesbaarheid en de kwaliteit van de stukken en de manier waarop de Staten worden meegenomen. De accountant adviseert wel om het verslag wat dunner, maar ook iets concreter te maken, en om klimaatrisico's en ESG-elementen wat meer toe te lichten. De financiële positie van de provincie Utrecht is goed, maar op het gebied van voorspellend vermogen kan nog een stap gemaakt worden. Tot slot gaat de accountant in op twee speerpunten:

1. Per 1 januari 2023 is een nieuw subsidiesysteem geïmplementeerd. De accountant constateert dat er voldoende beheersmaatregelen genomen zijn.
2. Het algemene risicobeheersingsproces is goed, de organisatie wordt er goed bij betrokken en er is voldoende aandacht voor cyber security, maar er zijn ook nog wel aandachtspunten, zoals de impact van klimaatrisico's.

De voorzitter geeft de gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer Wolting begrijpt dat de verslaglegging van 'niet uit de balans blijvende verplichtingen' beter zou moeten. Provinciale Staten wordt binnenkort gevraagd om een garantie af te geven tot 300 miljoen euro voor de financiering van bussen. Hij vraagt of dat soort processen vooraf met de accountant afgestemd zouden moeten worden.

De voorzitter geeft aan dat de technische aspecten van deze vraag in de FAC behandeld kunnen worden, maar dat politiekinhoudelijke aspecten thuishoren in de commissie M&M.

Mevrouw Koedijk heeft met dat voorbeeld bedoeld te zeggen dat de organisatie een lijst moet opleveren van rechten en verplichtingen van de provincie. De accountant controleert of die lijst juist en volledig is. Of garanties wel of niet moeten worden verstrekt, hoeft niet vooraf met de accountant te worden besproken. Het is voor de accountant van belang dat een verstrekte garantie op die lijst komt te staan.

Mevrouw Matser constateert dat de monitoring op ESG-doelen vooral gericht is op klimaatmitigatie en de reductie van broeikasgassen. Zij vraagt of de accountant heeft geconstateerd dat er ook wordt gestuurd op grondstoffengebruik.

Mevrouw Koedijk weet dat niet. Zij weet wel dat er binnenkort vanuit de EU nieuwe kaders op het gebied van environment voor het bedrijfsleven komen. Die gaan niet alleen over klimaat, maar ook over afval, water en dergelijke. Zij heeft dat wel bij gemeenten, maar nog niet bij de provincie gezien.

De heer Koren vraagt de gedeputeerde waarom de provincie ieder jaar te weinig geld uitgeeft aan de programma's en wat ervoor nodig is om beter te gaan begroten.

De voorzitter constateert dat dit een vraag is aan de gedeputeerde.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat in het jaarverslag een heleboel redenen worden genoemd, maar dat personeelstekort zowel bij de provincie als haar partners en planningsoptimisme de belangrijkste oorzaken zijn. Hij vindt dat planningsoptimisme samen met Provinciale Staten bewaakt moet worden en dat steeds de vraag gesteld moet worden hoe realistisch een vraag van Provinciale Staten is.

De heer Koren heeft nog gevraagd wat ervoor nodig is om realistischer te kunnen begroten.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat het verbeterproces al een aantal jaren loopt, maar dat het vooral van belang is dat medewerkers in de organisatie elkaar uitdagen en aanspreken. Planningsoptimisme wordt soms ook ingegeven door de politiek-bestuurlijke wens om iets met kracht en snelheid te realiseren. Er zou vaker kritisch gekeken moeten worden of een planning echt haalbaar is en zo nodig zouden die tussentijds moeten worden bijgesteld. Uiteindelijk leidt iedere planning tot een financiële doorvertaling in de begroting. De accountant wijst erop en Gedeputeerde Staten beamen de noodzaak in de reactie op de Kaderbrief. De gedeputeerde heeft er vertrouwen in dat de begroting volgend jaar het reële beeld weer dichterbij zal naderen, hoewel hij de kans nihil acht dat een begroting zich exact zo zal voordoen, omdat er altijd omstandigheden zijn die leiden tot vertraging. Dat het beter moet, onderschrijft het college.

De voorzitter stelt voor om ambities eerst neer te leggen bij de uitvoering, zoals op rijksniveau gebeurt, om te kijken of ze te realiseren zijn in de gewenste tijd.

De heer Gilissen denkt dat het verstandig zou zijn om bij de planvorming heel expliciet aandacht te besteden aan de uitvoerbaarheid in relatie tot de planning, voordat een politieke afweging wordt gemaakt.

Gedeputeerde Strijk is het volledig eens met de heer Gilissen. Hij zou graag met de Staten willen praten over het realisme van de planning, als de Staten ambities formuleren of doelen willen stellen. Anderzijds houdt hij ook wel van een beetje ambitie. Hij zou er groot voorstander van zijn, als bij voorstellen of vragen van de Staten in de commissiedebatten ook het gesprek gevoerd mag worden over de vraag hoe realistisch een ambitie is en hoe snel die gerealiseerd kan worden. Dat zou ook een waardevol signaal zijn naar de organisatie.

De heer Van den Dikkenberg maakt een koppeling met de arbeidscapaciteit, want hij vindt het opvallend dat de personeelskosten precies volgens begroting gerealiseerd worden, terwijl de inhoudelijke doelen niet gehaald worden en vaak personeelstekort als oorzaak wordt genoemd. Het voorspellend vermogen is echt niet goed, als het om realistische doelen gaat en de personeelskosten zelfs fors overschreden worden, maar de inhoudelijke doelen niet worden behaald. Hij vraagt aan de concerncontroller in hoeverre de hoge inhuur invloed heeft op de continuïteit. Hij vraagt zowel aan de accountant, de gedeputeerde als de concerncontroller of zij dit beeld herkennen.

De voorzitter stelt voor de vraag eerst voor te leggen aan mevrouw Koedijk en daarna aan de heer Luiks en de heer Strijk.

Mevrouw Koedijk kan moeilijk inschatten of de begroting realistisch is. Zij ziet wel dat de begroting gedurende het jaar wordt bijgesteld. Daarop zou wat haar betreft in de tweede lijn beter moeten worden gestuurd en de eerste lijn zou meer kennis moeten hebben van zaken die impact hebben op de begroting. Zij denkt bovendien dat met veel inhuur de continuïteit van de gewone processen in gevaar komt en dat tijdelijke inhuur op cruciale plekken betekent steeds weer opnieuw inwerken.

De heer Luiks denkt dat het een feit is dat inhuur leidt tot minder stabiliteit en continuïteit. Bij te veel inhuur kan de uitvoering van taken in gevaar komen, zeker als er onvoldoende overdracht is. De accountant schrijft ook dat de financiële functie op dit punt kwetsbaar is. Uiteraard gaat de voorkeur uit naar vaste medewerkers, maar de arbeidsmarkt is voor deze functies op dit moment heel lastig en het is bovendien de vraag of de provincie vast personeel moet aantrekken voor de soms tijdelijke taken. In principe wordt de formatie pas opgehoogd, als taken via het Provinciefonds structureel worden gefinancierd.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat de provincie altijd een flexibele schil zal hebben, maar hij benadrukt dat het geen beleid is om zo veel mogelijk inhuur te hebben. Door de huidige arbeidsmarkt moet de provincie echter noodgedwongen werken met ingehuurde krachten, maar ook personeelstekorten bij gemeenten of het uitstel van de Omgevingswet leiden tot vertragingen. En dat geldt ook voor problemen met de levering van grondstoffen of het afgeven van vergunningen.

De heer De Hartog zegt als ervaren freelancer dat het de overdracht bij inhuur niet per definitie slecht is. Hij beaamt wel dat het lastiger is, maar dat het wat hem betreft hoort bij de professionaliteit van degene die ingehuurd wordt om misbaar te zijn en om dus goed te documenteren en over te dragen. Omdat inhuur nu eenmaal een gegeven is, pleit hij ervoor om juist te sturen op een goede overdracht.

De voorzitter begrijpt dat de heer De Hartog zegt dat inhuur niet tot vertraging hoeft te leiden.

De heer De Hartog vindt dat wat te stellig, maar wat hem betreft hoort kennisoverdracht bij echte professionals.

De heer Van den Dikkenberg reageert op het antwoord van de gedeputeerde. De primaire begroting geeft aan loonkosten voor de formatie 87,5 miljoen euro aan, maar er wordt 92,5 miljoen euro gerealiseerd. Er zijn dus meer mensen aangetrokken dan oorspronkelijk begroot, maar de ambities lopen nog steeds fors achter. Er wordt anderzijds minder ingehuurd dan oorspronkelijk begroot, maar dat is logisch bij meer vaste krachten. Hij begrijpt echter niet dat personeelstekort als verklaring voor de vertraging wordt aangevoerd. Wat hem betreft moet in de komende begroting de formatie beter passen bij de ambities die erin staan.

Gedeputeerde Strijk is het eens met de heer Van den Dikkenberg dat ervoor gezorgd moet worden dat de formatie klopt met de doelen en ambities in de begroting. Hij benadrukt echter nogmaals dat er veel meer oorzaken zijn voor vertragingen dan alleen het eigen personeel.

De voorzitter denkt dat de uiteindelijke vraag van de heer Van den Dikkenberg of de huidige personeelskosten bij de huidige ambities passen, nog niet is beantwoord.

Gedeputeerde Strijk maakt een stapje naar de Kaderbrief, waarin vooruitgekeken wordt. De concerncontroller heeft al gezegd dat er ook tijdelijke nieuwe opdrachten vanuit het Rijk op de provincies afkomen die vragen om extra personeel, terwijl er nog geen of slechts incidentele middelen van het Rijk tegenover staan. De organisatie moet zich daaraan aanpassen.

De voorzitter wijst erop dat de vraag betrekking heeft op het afgelopen jaar. Zij geeft het woord aan mevrouw Oude Luttikhuis en daarna aan mevrouw Hoek.

Mevrouw Oude Luttikhuis denkt ten eerste dat het verstandig is om te onderzoeken waarom medewerkers niet langer op de afdeling Financiën van de provincie Utrecht willen blijven werken. Ten tweede adviseert zij om vacatures sneller open te zetten, om profielschetsen te maken om sneller personeel te werven en om in te zetten op afgestudeerden van de Hbo-opleiding Finance & Control in Utrecht.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat de provincie eens in de twee jaar een medewerkerstevredenheidsonderzoek houdt en dat het managementteam in de gaten houdt of medewerkers het naar hun zin hebben. Door de krapte op de arbeidsmarkt zijn het echter juist de schaarse adviseurs en controllers die na een tijdje weer vertrekken. De gedeputeerde weet uit eigen ervaring dat hun vertrek niet te maken heeft met onvrede over de provinciale organisatie, maar met wat hun elders geboden wordt.

Mevrouw Hoek stelt dat vertraging ook veroorzaakt kan worden, doordat informatie van buitenaf niet beschikbaar komt. In dat verband vraagt zij of een collega in een mailbox kan/mag kijken, bijvoorbeeld als iemand ziek wordt. Zij vraagt hoe dat in de provincie Utrecht geregeld is.

Gedeputeerde Strijk denkt dat een mailbox bij ziekte wel eens tijdelijk niet gelezen wordt. Hij gaat er echter vanuit dat een teamleider of manager bij langere afwezigheid maatregelen neemt. Specifieker kan hij er niet op ingaan.

Mevrouw Hoek constateert dat de provincie daarvoor dus geen strikte regels heeft.

Gedeputeerde Strijk gaat ervan uit dat elke manager handelt als dat nodig is, maar hij zit als bestuurder te ver van de praktijk af om daar meer over te kunnen zeggen.

De heer Langenbach deelt mee dat D66 overweegt voor te stellen een indicator toe te voegen aan de jaarstukken, namelijk een indicator voor het onderhoud van fietspaden. Hij vraagt aan de gedeputeerde of dat mogelijk is en aan de andere fracties of zij een dergelijk voorstel zouden steunen en of zij in dat geval contact willen opnemen met D66.

De voorzitter vraagt of dit voorstel ook besproken wordt in de commissie M&M.

De heer Langenbach doet het nu hier, maar als het onderwerp te politiek gevonden wordt, dan zal zijn collega het in de commissie M&M aan de orde stellen.

De voorzitter vraagt of D66 het door middel van een amendement aan de jaarstukken wil toevoegen bij de behandeling.

De heer Wolting wijst erop dat de provincie geen eigenaar is van fietspaden en dat een indicator in provinciale stukken over fietspaden dus geen toegevoegde waarde heeft. De gemeenten gaan over de fietspaden, hoewel de provincie voor de aanleg wel heel veel subsidie aan gemeenten verstrekt.

De voorzitter hoort van de griffie dat dit voorstel behandeld wordt te worden in de commissie M&M. Zij vraagt of de gedeputeerde het daarmee eens is.

Gedeputeerde Strijk vindt het een leuk initiatief aan het begin van een nieuwe Statenperiode en hij voegt eraan toe dat de kaderbrief in principe wel het juiste moment is voor een dergelijk voorstel en in dit geval de commissie M&M de juiste plek. De heer Wolting heeft inhoudelijk gelijk.

De voorzitter concludeert dat een dergelijk voorstel thuishoort in de commissie M&M en bij de behandeling van de kaderbrief.

De heer Gilissen vraagt tot slot of mevrouw Koedijk antwoord heeft op de vraag hoe Provinciale Staten in hun kaderstellen rol meer in control kunnen komen gedurende het jaar ten aanzien van de realisatiekracht en het wel of niet kunnen wegzetten van de investeringen.

Mevrouw Koedijk antwoordt dat zij lastig kan vaststellen of er sprake is van planningsoptimisme, maar dat zij gaandeweg altijd wel vertragingen ziet. Zij geeft een voorbeeld dat een oplossing zou kunnen zijn. Een gemeente die altijd optimistisch plant, maar die ook weet dat zij die planning nooit zal realiseren neemt daarom lagere bedragen op in de begroting. Dat betekent weliswaar meer risico, maar dat brengt de realisatie in financiële zin dicht bij de planning. Zij adviseert zelf om de grootste afhankelijkheden in een planning te benoemen, zodat de Staten die kunnen monitoren.

De voorzitter sluit de behandeling van dit agendapunt en geeft het woord aan de heer Nagtegaal voor een punt van orde.

De heer Nagtegaal deelt mee dat hij de vergadering tijdelijk moet verlaten vanwege verplichtingen elders. Hij wil nu alvast meegeven voor agendapunt 9, dat de PVV instemt met het gebruik van één administratiekantoor, mits gewerkt mag worden met een fysieke map.

8. SV Kaderbrief 2024-2027

De voorzitter geeft het woord aan de gedeputeerde voor een toelichting op de Meicirculaire.

Gedeputeerde Strijk had de Meicirculaire liever verwerkt in de Kaderbrief 2024-2027, maar daarvoor was de tijd te kort. Gedeputeerde Staten willen de FAC echter informatie geven over de financiën op hoofdlijnen, zodat voor het zomerreces overlegd kan worden over de financiële situatie voor 2024. Op basis van de voorjaarsnota van het Rijk hebben Gedeputeerde Staten een zo goed mogelijk inschatting gemaakt van de consequenties voor het Provinciefonds en de motorrijtuigenbelasting. De Meicirculaire leidt tot enige bijstelling van de cijfers in de Kaderbrief 2024-2027. Er komt iets minder geld uit het Provinciefonds, maar daarentegen meer uit de motorrijtuigenbelasting. Per saldo krijgt de provincie iets meer dan in de Kaderbrief 2024-2027 staat. Als Provinciale Staten het Statenvoorstel volgen, dan resteert een positief saldo van baten en lasten van 30,5 miljoen euro structureel vanaf 2027. De eerste alinea van de Kaderbrief 2024-2027 geeft een goede samenvatting.

De voorzitter concludeert dat de commissie de Meicirculaire en de toelichting voor kennisgeving aanneemt en gaat over tot behandeling van de Kaderbrief 2024-2027. De vooraf gestelde vragen zijn inmiddels via de e-mail beantwoord en aan de stukken toegevoegd. Zij geeft het woord aan de gedeputeerde voor een toelichting op de Kaderbrief 2024-2027.

Gedeputeerde Strijk begint met te zeggen dat het opstellen van de Kaderbrief 2024-2027 een worsteling is geweest voor het college. Volgens de planning zou het een beleidsarme kaderbrief worden, maar omdat duidelijk werd dat er in juni nog geen nieuw college zou zijn, heeft het college ervoor gekozen om in voorbereiding op de begroting toch een aantal zaken mee te geven. Provinciale Staten zijn wettelijk verplicht zijn om uiterlijk in november 2023 de Begroting 2024 vast te stellen. Om zorgvuldige bespreking mogelijk te maken, moet het nieuwe college eind september 2023 de Begroting 2024 vaststellen. De kaders daarvoor worden door Provinciale Staten vastgesteld. Het college heeft geen nieuwe bedragen in de begroting opgenomen voor zaken, waarover het nieuwe college moet besluiten, maar wel voor zaken die niet langer uitgesteld kunnen worden. Daarbij gaat het om twee categorieën:

- A. Autonome ontwikkelingen, zoals cao-afspraken en rentestijgingen die leiden tot hogere lasten.
- B. Zaken die geen uitstel kunnen dulden, die passen in het beleid en die waarschijnlijk niet tot grote politiek-bestuurlijke weerstand leiden.

Het college schetst in de Kaderbrief 2024-2027 bovendien nog twee categorieën, C en D, waarover het nieuwe college snel een uitspraak zal moeten doen. Gedeputeerde Staten vragen alleen om een besluit over de categorieën A en B, maar vinden dat de Staten ook op de hoogte moeten zijn van C en D.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen.

Mevrouw Flink constateert dat de inkomsten van de provincie minder structureel en daardoor onzekerder worden. Zij ziet als risico dat de provincie meer een uitvoeringsloket wordt dan een structurele organisatie. Naar aanleiding van de inbreng van de SGP maakt zij zich zorgen over de personeelslasten. Zij vraagt om een reflectie daarop van de gedeputeerde.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat ook het college het een zorgwekkende ontwikkeling vindt dat er allerlei uitdagingen op de provincie afkomen die structurele lasten met zich meebrengen, maar die het Rijk met incidenteel geld financiert. Hij noemt als voorbeeld grote infrastructuur- en openbaarvervoerprojecten die niet alleen aangelegd moeten worden, maar die daarna ook onderhouden en geëxploiteerd moeten worden. Het IPO heeft die zorg in reactie op de Meicirculaire ook in een brief aan het Rijk geuit. De risico's die mevrouw Flink benoemt, zijn weliswaar niet urgent, maar zetten de financiën op termijn wel onder druk. De gedeputeerde deelt haar zorg.

Mevrouw Flink ziet bovendien de motorrijtuigenbelasting op termijn als een onzekere financieringsbron, omdat er steeds meer elektrische auto's zullen komen. Zij vraagt welke mogelijkheden er zijn om het tarief gedurende het jaar bij te stellen.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat de provincie een vergoeding heeft gekregen van het Rijk ter compensatie van de elektrische auto's. Vooral nog gaat de gedeputeerde ervanuit dat de provincies gecompenseerd worden voor elektrische auto's, maar hij beaamt dat daar voor de provincie een risico zit. Het huidige kabinet heeft besloten dat in 2030 het rekeningrijden wordt ingevoerd, maar wat er dan gebeurt, is onduidelijk. In het kabinetsakkoord wordt gesproken over een nieuw belastinggebied, maar er zijn nog geen plannen. Al die onzekerheden maken het moeilijk om voor de langere termijn te begroten.

De heer Van den Dikkenberg heeft in antwoord op vragen van de gedeputeerde Mobiliteit begrepen dat er 20 tot 40 fte extra nodig zijn om de ambities te kunnen realiseren. Hij had daarom in de Kaderbrief een paragraaf over de realisatiekracht op dat domein verwacht. Hij maakt zich zorgen over het functioneren van het domein Mobiliteit. Hij stelt zijn vraag aan de gedeputeerde Financiën, omdat dit een financiële claim betekent. Hij ziet wel extra fte op het MIPB, terwijl dat niet zeker is, maar niet voor Mobiliteit, terwijl daar ook het beheer onder druk staat. Hij is benieuwd naar de financiële claim en het besluit daarover.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat Provinciale Staten in het MIPB al besloten hebben om voor ongeveer 425 miljoen euro te gaan investeren (in 2024 77 miljoen euro) in de komende jaren. Dat is inclusief de ambtelijke capaciteit voor de voorbereidingen. Los daarvan worden er plannen uitgewerkt voor nog eens een half miljard euro aan potentiële investeringen. Provinciale Staten hebben daarover nog geen besluit genomen en de kosten zijn ook nog niet opgenomen in de begroting. Afhankelijk van de keuzes van het nieuwe college, zal ook gezorgd moeten worden voor personeel. In categorie D staan alle lasten die te maken hebben met die investeringen van een half miljard euro.

De heer Van den Dikkenberg is voor nu tevreden met de beantwoording, maar hij zal in de commissie M&M verder ingaan op het huidige tekort van 40 fte op Mobiliteit en de relatie met toekomstige investeringen.

De voorzitter vraagt of het over plannen gaat of vastgestelde ambities, waarvoor het tekort aan fte geldt.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat er mensen aan het werk gaan, als Provinciale Staten vragen om een planstudie voor een weg of een rotonde. Al die plannen staan in het MIPB. Als Provinciale Staten die allemaal zouden willen realiseren, dan gaat dat dus zeker een half miljard euro kosten. Dat zou de provincie nu niet kunnen betalen zonder maatregelen te nemen. De gedeputeerde zou het terecht vinden als er nog eens kritisch naar die plannen gekeken wordt.

De heer Van den Dikkenberg is blij met de brief over de Meicirculaire, omdat Provinciale Staten dan niet in de jaarrekening hoeven te lezen dat de provincie 4,5 miljoen euro gemist heeft. De inhoudelijke en politieke weg zal hij in de commissie BEM bespreken.

Mevrouw Hoek mist in alles wat zij leest investeringen in de veiligheid op de provinciale wegen en de fietspaden die hier en daar wel van de provincie zijn. Zij vraagt of gedeputeerde Strijk daarover iets kan zeggen.

De voorzitter antwoordt dat die vraag in de commissie M&M thuishoort.

Mevrouw Hoek wijst erop dat de motie-Spengen van 50PLUS van twee jaar geleden nog steeds niet uitgevoerd is en dat iedere keer capaciteitsproblemen als reden worden aangevoerd. Zij wil graag weten waarmee dat te maken heeft. Zij vindt dat de provincie optimaal moet inzetten op veiligheid. Zo niet, dan gaat zij een minuut stilte aanvragen voor de slachtoffers.

De voorzitter adviseert haar om dit punt in de commissie M&M te bespreken. Zij vraagt hoe de leden van de FAC de Kaderbrief en de jaarstukken zouden willen behandelen in Provinciale Staten. De griffie zal na de behandeling in alle commissie besluiten hoe de stukken geagendeerd zullen worden.

De heer Van den Dikkenberg denkt dat in dit geval de algemene beschouwingen beter bij de begroting gehouden kunnen worden dan bij deze kaderbrief. Daarover wil hij graag duidelijkheid krijgen. Wat hem betreft kunnen de jaarstukken geagendeerd worden als een uitzonderlijk debat.

De voorzitter begrijpt dat de heer Van den Dikkenberg voorstelt om dit jaar de algemene beschouwingen bij de begroting te houden en niet bij de kaderbrief.

De heer Gilissen verklaart dat de VVD wel graag inhoudelijk wil debatteren over de jaarstukken, omdat de VVD overweegt een amendement in te dienen om de financiële administratie aan te merken als een groot project.

De voorzitter vraagt of het amendement betrekking heeft op de kaderbrief of de jaarstukken.

De heer Gilissen antwoordt dat het gaat om de jaarstukken en dat het geen lang debat hoeft te zijn.

De voorzitter concludeert dat de VVD behoefte heeft aan een debatmoment en overweegt om een amendement in te dienen. Zij constateert dat de VVD de kadernota op dezelfde wijze wil behandelen.

De heer Koren vindt algemene beschouwingen bij de begroting te laat. De jaarstukken mogen in elk geval geen hamerstuk zijn, maar wat het CDA betreft is een klein debat voldoende.

De voorzitter concludeert dat het CDA voorkeur heeft voor een klein debat. Zij vraagt wanneer de algemene beschouwingen dan zouden moeten plaatsvinden. De SP laat via de chat weten dat zij voorkeur heeft voor een normaal debat voor zowel de Jaarstukken 2022 als de Kaderbrief 2024-2027 en de algemene beschouwingen na het coalitieakkoord. Omdat in de begroting de ambities van het coalitieakkoord verwerkt zijn, stelt de voorzitter voor om de algemene beschouwingen bij de begroting te houden. Dit is natuurlijk een uitzondering, omdat er nog een coalitie gevormd moet worden.

De heer Koren begrijpt dat de kaderbrief beleidsarm is, maar de begroting is een fait accompli en dan heeft input geen zin meer.

De voorzitter neemt aan dat er bij de begroting alsnog amendementen kunnen worden ingediend. Dit jaar zullen de grote wijzigingen plaatsvinden bij de begroting.

De heer Berlijn verklaart dat JA21 de voorkeur zou geven aan een normaal debat.

De voorzitter concludeert dat voor de Kaderbrief 2024-2027 de voorkeur uitgaat naar een normaal debat en dat de commissie bij meerderheid kiest voor een klein debat voor de Jaarstukken 2022.

Gedeputeerde Strijk legt voor de duidelijkheid uit dat de Begroting 2024 het coalitieakkoord niet zal kennen. Als Provinciale Staten het Statenvoorstel bij de Kaderbrief 2024-2027 vaststellen, dan wordt de begroting zo uitgewerkt en vastgesteld. Het nieuwe college zal daarna waarschijnlijk met een begrotingswijziging komen die invulling geeft aan het coalitieakkoord.

De voorzitter denkt dat het dan misschien toch beter is om algemene beschouwingen bij de Kaderbrief te houden. Omdat het een normaal debat wordt, zou dat wel kunnen.

De heer Van den Dikkenberg erkent dat de Kaderbrief het meest geëigende moment is, maar het zou wat hem betreft ook bij de begrotingswijziging of bij de Begroting 2024 kunnen, maar hij wil wel zekerheid hebben.

De voorzitter neemt aan dat een algemene beschouwingen het meest interessant zijn bij de begrotingswijziging, nadat het coalitieakkoord is vastgesteld.

De heer Gilissen stelt voor dat de FAC aangeeft hierover geen duidelijk advies te hebben en dat de fractievoorzitters zich hierover buigen.

De voorzitter vindt dat een prima voorstel en concludeert dat de FAC de fractievoorzitters vraagt om te bepalen wanneer de algemene beschouwingen zullen plaatsvinden.

9. Memo Voorstel werken met één administratiekantoor voor de fractieverantwoording

De voorzitter geeft een toelichting. Naar aanleiding van de bespreking van het SV Fractieverantwoording 2021-2022 in de vorige FAC is een memo opgesteld, waarin wordt ingegaan op de mogelijkheden van het inhuren van één administratiekantoor voor het voeren van de administratie en het opstellen van alle fractieverantwoordingen. Alle partijen wordt gevraagd aan te geven of zij deze stap wensen te zetten. Mocht een meerderheid voor zijn (waarbij het aantal achterliggende zetels in ogenschouw zal worden genomen i.v.m. de haalbaarheid van het Statenvoorstel in PS), dan zal de griffie een Statenvoorstel in procedure brengen. De Partij voor de Dieren heeft al voorkeur uitgesproken voor één administratiekantoor en de PVV ook, mits er ook nog gewerkt mag worden met een fysieke ordner. De kosten worden door de griffie betaald.

De heer De Hartog verklaart dat FvD geen voorstander is van één administratiekantoor. Hij pleit voor flexibiliteit, zodat fracties die niet willen, hun eigen administratiekantoor kunnen houden.

De voorzitter is bang dat die mogelijkheid niet onderzocht is.

Mevrouw Hoek sluit zich aan bij de heer De Hartog. 50PLUS werkt met een officieel administratiekantoor en heeft de zaken altijd al goed en tijdig op orde. 50PLUS is geen voorstander van een massaconstructie.

De heer Schipper verklaart dat de SP landelijk werkt met één salarisadministratiekantoor. De SP heeft vooral problemen met de salarisadministratie, omdat daarvoor contracten lopen. Als het voorstel ingevoerd zou worden, dan pleit de SP voor een vrije keuze.

De heer Gillissen verklaart dat de VVD geen bezwaar heeft, maar geen voorstander is van een gedwongen winkelnering.

DE heer El Hamdaoui verklaart dat GroenLinks zich aansluit bij de VVD.

De heer Wolting verklaart dat de CU voorstander is van één kantoor, hoewel de geraamde kosten erg optimistisch lijken.

Mevrouw Flink verklaart dat de PvdA voorstander is van een centraal administratiekantoor.

De heer Koren benadrukt dat het vooral gaat om het behalen van synergievoordelen en dat die verloren gaan, als niet alle fracties meedoen. Het CDA is voorstander, omdat het voor de interne organisatie voordelen heeft.

De heer Langenbach verklaart dat D66 geen groot voorstander is, maar dat als het gebeurt, dan ook alle fracties moeten meedoen.

De heer Berlijn verklaart dat JA21 voorstander is van de meest kostenefficiënte oplossing, maar zonder dwang.

Mevrouw Oude Luttikhuis verklaart dat BBB graag wil blijven deelnemen aan de uniformiteit die BBB landelijk hanteert. Zij pleit ervoor om ook te zorgen voor uniformiteit in de presentatie in de provincie, ook als fracties niet deelnemen.

De heer Van den Dikkenberg verklaart dat de SGP het liefst bij haar eigen kantoor zou blijven, maar dat als er een meerderheid voor is, alle fracties moeten meedoen.

Mevrouw Blekxtoon verklaart dat Volt voorstander is van efficiëntie in tijd, geld en het beslag op de griffie en het voorstel toejuichen.

De voorzitter constateert dat er wellicht wel een meerderheid is, maar dat er ook partijen zijn die niet willen meedoen. Zij stelt voor om te laten uitzoeken of het mogelijk is om met een aantal partijen te beginnen.

De heer De Hartog sluit zich aan bij de opmerking van BBB. FvD is voorstander van een eigen administratiekantoor, omdat FvD dat landelijk geregeld heeft. FvD is wel bereid om mee te werken aan een standaardpresentatie om de griffie te ontlasten.

De voorzitter concludeert dat niemand tegenstander is van één administratiekantoor, maar wel van de dwang om deel te nemen. D66 vindt het wel erg moeilijk als er partijen niet willen meedoen.

De heer Langenbach heeft willen zeggen dat het idee juist is dat alle partijen deelnemen. Als daar onvoldoende steun voor is, dan is het wellicht beter om het helemaal niet te doen.

Mevrouw Hoek benadrukt dat 50PLUS geen voorstander is van dwang. Zij pleit ervoor om het op te starten met de partijen die dat willen en met de mogelijkheid dat andere alsnog aansluiten. 50PLUS vindt dwang niet democratisch.

De heer Koren vindt dat er helemaal geen sprake is van dwang, maar dat de vraag voorligt om iets te verbeteren voor de interne organisatie.

De heer El Hamdaoui stelt voor om gewoon van start te gaan, als dat voldoende profijt oplevert. Wat hem betreft hoeven partijen die niet willen, niet gedwongen te worden.

De voorzitter denkt dat, als dat mogelijk is, wel de vraag rijst hoe het dan gefinancierd wordt, als niet alle partijen meedoen.

Mevrouw Oude Luttikhuis denkt dat de genoemde kosten hoe dan ook te laag zijn geschat. Zij pleit ervoor om te starten met een aantal partijen (een ingroeimodel), maar zij pleit ook voor invoering van een uniforme presentatie voor alle partijen.

Mevrouw Blekxtoon sluit zich aan bij de inbreng van BBB.

De voorzitter vraagt de concerncontroller om een reactie.

De heer Luiks constateert dat een meerderheid vindt dat er een administratiekantoor moet worden gecontracteerd. Er is al een format beschikbaar voor het opstellen van de verantwoording. Dat de PVV de bonnetjes graag in een ordner wil bewaren, kan hij alleen maar toejuichen. Bonnetjes kunnen gescand en naar het kantoor gestuurd worden. De SP heeft het over een landelijke salarisadministratie. Dat geldt voor meer partijen. Die contracten kunnen gewoon doorlopen. In principe is het mogelijk om met een deel van de partijen van start te gaan, hoewel één kantoor efficiënter zou zijn. De griffie is bereid om de kosten te betalen. Dat betekent dat fracties geld kunnen overhouden om andere dingen te doen. Wellicht is dat een argument om toch mee te doen, maar de keuze is aan de fracties.

De voorzitter concludeert dat een ingroeimodel mogelijk is met één administratiekantoor, waarbij de kosten voor de deelnemende partijen door de griffie worden betaald, dat partijen die niet meedoen, op een later moment alsnog kunnen besluiten hun volledige administratie of een deel daarvan te laten uitvoeren door het gecontracteerde kantoor en dat dit verwerkt kan worden in een Statenvoorstel.

De heer Luiks vindt haar samenvatting correct. Hij moet alleen even bekijken of er een Statenvoorstel voor gemaakt kan worden.

De voorzitter constateert dat niemand bezwaren heeft, als het mogelijk is om het voorstel op deze manier uit te werken. Zij stelt de griffie voor om dit verder uit te werken en eventueel met een Statenvoorstel te komen.

10. Sluiting

De voorzitter bedankt alle aanwezigen voor hun inbreng en sluit de laatste vergadering van de FAC voor het zomerreces om 10.45 uur. De volgende FAC vindt plaats op 30 augustus 2023.

Mevrouw Hoek vindt dat de voorzitter het geweldig goed doet.

De voorzitter bedankt gedeputeerde Strijk, omdat dit mogelijk de laatste keer is dat hij in de FAC aanwezig is.